

Megemlékezés

EMLÉKEZÉS ÁDÁM GYÖRGYRE (1922–2013)

REMEMBERING GYÖRGY ÁDÁM (1922–2013)

Falus András¹, Ádám Ágnes², Bányai Éva³, Bárdos György⁴,
Köteles Ferenc Gábor⁵, Madarász Emília⁶,

¹az MTA rendes tagja, egyetemi tanár, professor emeritus, Semmelweis Egyetem, Budapest
falus.andras@med.semmelweis-univ.hu

²tudományos munkatárs, Semmelweis Egyetem Családorvosi Tanszék, Budapest
vezető főorvos, Zuglói Egészségügyi Szolgálat Hipertónia Centrum, Budapest
dradam@dradam.hu

³PhD, egyetemi tanár, professor emerita, Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar, Budapest
banyai.eva@ppk.elte.hu

⁴az MTA doktora, egyetemi tanár, professor emeritus, Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar, Budapest
bardos.gyorgy@ppk.elte.hu

⁵az MTA doktora, egyetemi tanár, Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar, Budapest
koteles.ferenc@ppk.elte.hu

⁶az MTA doktora, kutatóprofesszor, professor emerita, MTA, Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet, Budapest
madarasz@koki.hu

Idén lenne százéves. Ezt a magas kort már nem érhettem el, kilenc éve nincs közöttünk, mégis, a mindennapokban és leginkább ezeken az évfordulókon jólesik emlékezni rá!

Ebben a cikkben emlékeket idéznek fel néhányan egykori tanítványai közül. A szubjektív hang nem volt követelmény, de itt és most úgy gondoljuk, megengedett.

Ádám György életteni előadást tart, 1970-es évek (családi archívum, Ádám Ágnes engedélyével)

ÉLETPÁLYA

Ádám György Nagyváradon született. A kolozsvári, azután pedig a Pázmány Péter Tudományegyetem Orvosi Karán folytatott felsőfokú tanulmányokat. Orvosi diplomájának 1949-ben történt megszerzését követően előbb gyakorló orvosként dolgozott, majd a Budapesti Orvostudományi Egyetem Élettani Intézetének munkatársaként tevékenykedett. 1966-ban az ELTE-re, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Karra kapott egyetemi tanári kinevezést, majd az általa alapított Összehasonlító Élettani Tanszék vezetője lett. Egyetemi állásának megtartása mellett 1970-ben kinevezték az MTA Pszichológiai Intézete igazgatójává, 1970-ben megválasztották az MTA levelező, majd 1979-ben rendes tagjává. 1972-ben az ELTE rektorává választották, és felvették az MTA Elnökségének tagjai közé. 1992-ben, immár professor emeritusként kutatóprofesszori megbízást kapott.

1990 és 2000 között az MTA Tudósklubjának vezetőjeként szolgálta a tudományos közéletet. 1978–1990 között a TIT, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat elnöke, 1994-ben megválasztották a Magyar Pedagógiai Társaság elnökévé. Kutatási területe az összehasonlító ember- és állatélettan, az agy kutatás, valamint a pszichofiziológia volt. Jelentős megbecsülést szerzett magának tankönyvszerzői és tudomány-népszerűsítő tevékenységével is. Több mint százötven tudományos publikáció és számos tudományos és tudomány-népszerűsítő kötet fűződik a nevéhez. Utolsó munkáját, *A rejtőzködő elme* című kötetét nyolcvanhárom éves korában publikálta. Könyveinek nagyobb része angol és német nyelvterületen is megjelent, szaktudományos publikációi gyakori hivatkozási forrásként szolgáltak a kutatók és az elméleti szakemberek számára.

Számos tudományos szakfolyóirat szerkesztőbizottságában dolgozott, és több külföldi (francia, orosz és amerikai) tudományos társaság tiszteleti tagjaként is tevékenykedett.

Példamutató volt Ádám professzor tankönyvírói és tudomány-népszerűsítési munkássága is. A szkeptikus mozgalom egyik fontos tagja, a Szentágotthai János vezetésével létrejött Tényeket Tisztelők Társaságának egyik alapítója volt.

Kiemelkedő iskolateremtő tevékenység kötődött hozzá, tanítványai közül a teljesség igénye nélkül az alábbiakat említjük meg: Mészáros István (elhunyt), Tomka Imre (elhunyt), Juhász Gábor (ELTE), Détári László (ELTE), Madarász Emília (MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet), Bárdos György (ELTE), Izsák János (Pannon Egyetem), Bányai Éva (ELTE), Kukorelli Tibor (ELTE), Székely József Iván (elhunyt) (Gyógyszerkutató Intézet) és Falus András (Simmelweis Egyetem). Külföldi tanítványai közé sorolható Roman I. Iljuszonok (Novoszibirszk, Oroszország, elhunyt), Henry Slucki (Los Angeles, USA), Rupert Hölzl (Mannheim, Németország).

Ádám György gazdag munkásságát jelentős elismerés övezte, ezek közül néhány: Akadémiai Díj (1961), Vavilov-emlékérem (1985), Állami Díj (1988) – a hazai pszichofiziológiai kutatás megteremtéséért, nemzetközileg is kiemelkedő tudományos eredményeiért, az ismeretterjesztés területén kifejtett országos visszhangot kiváltott tevékenységéért, Grastyán-díj (1997), Eötvös József-díj (2002), Angyalföld-Újlipótváros díszpolgára (2002), Széchenyi-díj (2007), a Szentpétervári (Leningrádi) Állami Egyetem, a Mexikói Autonóm Egyetem és az ELTE díszdoktora.

Életét a szakmának szentelte. Ezt csak úgy tehetette, ha meleg családi háttér biztosította számára az otthon stabilitását. Deutsch Katalin tanárnővel 1949-ben kötöttek házasságot. Felesége hű társa volt egész életében. Lányuk, Ágnes 1953-ban született. Ő a gyakorló orvosi hivatást választotta, melyet nagy odaadással és elismerten végez napjainkban is. Talán édesapjától örökölte hatalmas munkabírását, optimista derűjét, a szakma szeretetét. Unokája Tamás, és két dédunokája (Ricsi és Gréta) is továbbviszi génjeiben mindazt az értéket, ami rendkívüli volt!

SZEMÉLYES EMLÉKEZÉSEK

Ádám Ágnes

tudományos munkatárs, főorvos

Gondolatok a 100.-ra, lányodtól

Kilenc éve született az emlékezők egyike, az egyik legkiválóbb tanítványod fogalmazta meg gondolatait. Akkoriban is megghatva olvastam, de most, újból felidézve, még jobban megérint. Miért is?

Mert egyedüli gyermekedként igyekeztem egész életemben megfelelni elvárásaidnak, megvalósítani álmaidat, elképzeléseidet. Talán sikerült.

Érdekes módon haláloed után jöttek az elismeréseim. Mintha üzentél volna a távolból ezekkel a csillámló felvillanásokkal. Haláloed után néhány nappal vehettem át az Astellas-díjat – az év orvosa címmel –, majd 2017-ben és 2019-ben az Életmű Díjakat, melyeket két tudományos társaságtól kaptam: a Kutató Családorvosok Országos Szervezetétől, valamint a Magyar Hypertonia Társaságtól. Mindhárom díj szakmai munkásságom elismerése.

Gyakorló orvosként fontosnak tartottam a kutatást, oktatást, és egészségnevelést is.

Különös esemény sodort az alváskutatás felé. 1998-ban az Alvástársaság alakuló kongresszusán vettem részt, meghívott háziorkosként, Te pedig a kongresszus elnökeként. Mindketten meglepődtünk a találkozón. Ott határoztam el, hogy ezen a rendkívül érdekes és még ismeretlen területen fogok vizsgáldni,

kutatni. Beválasztottak az akkor alakuló Magyar Alvástársaság vezetőségébe, aminek azóta is tagja vagyok. Érdeklődésem az alvási apnoe (OSAS) kórképe felé irányult. Ez egy éjszakai légzéscsökkentés a légutak szűkületében, amely apnózis periódusok ismétlődésével súlyos hipoxiát okoz. A fuldoklás éjszakai stresszállapotot idéz elő, annak minden kóros és káros következményével. Emelkedik a vérnyomás, a vércukor, szívritmuszavarok keletkezhetnek, megnő a sztrók esélye, az agy vérkeringése romlik, gyakrabban alakul ki demencia. Nappali vérnyomás-emelkedéseket, nehezen beállítható magasvérnyomást, szívritmuszavarokat, aluszékonyt látunk. Azon gondolkodtam, hogy miként lehetne ezt a súlyos szövődményeket okozó kórképet szűrni a praxisokban. Kérdőíveket már használtak, de ezek szubjektivitása befolyásolja a megbízhatóságukat. Műszeres vizsgálat kell, ami objektív, pontos eredményt ad. Saját felvetés: az ABPM (ambuláns vérnyomásmonitor) alkalmas-e az alvási apnoe szűrésére? Ezt eddig ilyen összefüggésében még nem vizsgálták. A vizsgálat azon ismert tényekből indult ki, hogy az ABPM alkalmas a non-dipper hipertónia kimutatására és non-dipper hipertónia esetén OSAS-ra is gondolni kell. 2002-ben rezidenseimből munkacsoportot szerveztem. Kutatásunkhoz praxisunk 440 magasvérnyomással gondozott betegét választottuk. Arra kerestünk választ, hogy egy validált kérdőív mennyiben igazolja az alvási apnoe jelenlétét, egyéb rizikófaktorok (nyakkörfogat-index, haskörfogat, BMI, laborparaméterek) mennyiben utalnak alvási apnoéra, és az ambuláns vérnyomás-monitorozás alkalmas-e az OSAS szűrésére. Vizsgálatunk beigazolta, hogy az ABPM alkalmas műszer az OSAS szűrésére. Húsz év távlatából elmondható, hogy ma már ezt a módszert az irányelvek ajánlják, az ABPM használatának indikációs területe ezzel kibővült. Az OSAS szűrését az általam 2014-ben alapított zuglói Hipertónia Centrumban is folytatom, végzem immáron nyolc éve.

Az alvászavarok jelentőségét, az alvásmedicina területének fontosságát az egyetemi oktatásban is kiterjesztettem. A graduális képzés része, vizsgakérdések témája. Sok év óta a Semmelweis Egyetem Családorvosi Tanszék tudományos munkatársaként, témavezetőként, dolgozatokat írnak belőle, tudományos diákköri munkák készültek. Huszonöt éve oktatom az alvászavarokat háziiorvosoknak, asszisztenseknek, laikusoknak. Cikkeket írok, előadásokat tartok.

Hát így ölelkezik a két munkásság. Mindketten egyazon pályán, mégis másképpen, de azonos célokkal dolgoztunk. Mikor komolyabban szó volt arról, hogy tudományos fokozatot szerezzek, Édesapám lebeszélte, azt mondta: „te nő vagy, neked sokkal nehezebb, neked ott a családod, ott is helyt kell álljál”. Ezt belátva, megelégedtem szerényebb sikerekkel. Sokra értékelem a nők szerepét a család összetartásában, működésében.

Drága Édesapám! Az „ÁDÁM” név – bár sajnos az utolsó generáció viseli –, még jól cseng, és erre biztosan büszke lennél! Igyekszem méltón követni szakmai-emberi nagyságodat!

Apa sírkőavatására (2014. február 3.)

Eljöttünk mind, itt vagyunk veled,
sírágad körül vigyázzuk lelkedet,
elméd, mely géniuszi szférákba hatolt,
szemed, mely fürkészőn néz ránk valahol.
Itt állunk, idézzük léted kincseit.
Őrizzük míg élünk, mert nagyon szerettünk.

Bányai Éva

PhD, egyetemi tanár, professor emerita

Pszichológushallgatóként sajnos nem Ádám György élettan-előadásait hallgattam, de mégis, már negyedéves korom utáni nyáron, 1965-ben megismertem személyesen az IBRO Workshop Seminaron, ahol Roy John amerikai professzor kiváltott-potenciál-bemutatóin segédkezhettem mint a demonstrációs állatokat operáló és kondicionáló diák. Nagyon jólesett, hogy a már akkor világhírű professzor elbeszélgetett velem. Ez volt az előzménye annak, hogy 1970-ben az MTA Pszichológiai Kutatóintézetének új igazgatójaként más osztályok mellett ő is meghívott az éppen alakulóban lévő intézeti munkacsoportjába. Amikor válaszként azt mondtam, hogy ott szeretnék tudományos munkatársként dolgozni, ahol az engem gyerekkoromtól izgató hipnózissal foglalkozhatok, először elkomorult: „ugye tudja, Éva, hogy ez nálunk szinte tiltott terület?” – kérdezte. Természetesen tudtam, de azt is tudtam, hogy a prof tanzékén dolgozó Mészáros István Leningrádban és

az Orvosegyetem Élettani Intézetében itthon is alkalmazta már a hipnózist, és reméltem, hogy vele együtt kutathatjuk ezt a területet. Ádám professzor kiváló tudománypolitikai érzékének köszönhetően így is lett; megtalálta a megoldást. Közölte, hogy Mészáros Istvánnal egy „Humán elektrofiziológiai laboratóriumot” alakíthatunk, ahol elkezdhetjük a tanulás és emlékezés vizsgálatát „a magasabb idegtevékenység különböző állapotaiban” – ami közül az egyik lehet a hipnózis. Máig hálás vagyok Ádám professzor úrnak, hogy ezzel a „pavlovi menlevéllel” elkezdhetjük ezt a munkát.

Nagyvárad, 2010
(családi archívum, Ádám Ágnes engedélyével)

Bárdos György

az MTA doktora, egyetemi tanár, professor emeritus

Volt egyszer egy kisfiú, aki amióta az eszét tudta, orvos akart lenni. Igen ám, de jött a skarlát, a tüdőgyulladás, az influenza, a sok-sok középfülgyulladás és a velük járó számtalan injekció, szúrás, oltás; és a kisfiú hamarosan félni, szorongani kezdett ezektől. Ha meglátott egy tüt, rosszul lett, ha injekciót érzett, elájult, ha meghallotta, hogy ő fogja kapni, hisztériás sírásroham jött rá. Nem kellett sok idő, hogy rájöjjön: így nem lehet orvosnak lenni. Szerencsére egy idősebb iskolatársa jó tanácsot adott: legyél biológus!

A fiút felvették az egyetemre, jól is tanult, de a szervezattanok és a rendszer-tanok nem doboztatták meg a szívét. A biokémia már közelebb állt hozzá, de az igazi az volt, amikor jött az állatélettan. Attól fogva már tudta: orvos lelkének ez kell. Az előadásokat Ádám György professzor tartotta, és a fiú, társaival együtt, egyetlen órát sem mulasztott, pedig ebben a tárgyban voltak követelmények rendszeresen. És azoknak, akiket a terület érdekelt, Ádám professzor plusz kurzusokat is tartott, kemény követelményekkel és sok nehéz anyaggal. De mindez élvezet, sőt maga a csoda volt: egy új világ nyílt meg nekik.

A csoda folytatásaként a professzor elfogadta jelentkezésemet – mert hiszen, ha nem lett volna világos, e sorok írójáról van szó – a tanszékére, és diplomám megszerzése után meghívott a kutatócsoportjába. És a valaha ájulós fiú elkezdett patkányokat operálni, injekciózni, vizsgálni, később macskákkal, kutyákkal, sőt amerikai kutatásai során majmokkal dolgozni, úgy, sőt néha sokkal keményebben, mint egy orvos. És Ádám György nemcsak tanszékvezetője és munkahelyi főnöke lett, hanem sokkal több: tudományos Apukája. Szigorú volt, mint egy felelős Apa, segítő és támogató, mint egy szerető Apa, tanító és oktató, mint egy tudós Apa.

Soha nem telepedett rám (és ránk), ha nem kellett, nem szólt bele a munkánkba – de az ajtaja mindig nyitva volt, ha szükségünk volt a segítségére. Sokat és mélyen beszélgettünk, hihetetlenül sokat lehetett tanulni tőle, olyan új utakat nyitott meg előttünk, amik messze előre mutattak. Szidott, ha kellett, néha dicsért, mindig tudta, hányadán állunk. És még valami: hihetetlenül emberi volt. Ha valami nem ment, biztatott, ha sikerült, velem örült, ha beteg lettem, hamarosan ott ült az ágyam mellett, és segített túltenni magam rajta. Tudós volt és Ember, egyszerre és együtt.

Soha nem hagyott semmit félbe, nem maradtak utána elvarratlan szálak, kósza mondatok, végig nem gondolt gondolatok. Mindig és mindenben a pontos teljességre törekedett. Ha pszichofiziológiáról, és különösen a belső szervi érzékelés pszichofiziológiájáról kerül szó, Ádám György munkássága megkerülhetetlen, számomra ez a fogalomkör az ő nevéhez kötődik. Azon kevés közép-európai kutató közé tartozott, akit Keleten és Nyugaton egyaránt elismertek, aki képes

volt a legkülönbébb irányzatok integrálására. Több nemzetközi konferenciát szervezett (Kelet–Nyugat Pavlov Szimpózium, Gasztrointesztinális Pszichofiziológia Szimpózium), ahol először értettek szót egymással a gyomor-bélhuzam funkcionális betegségeivel foglalkozó, keleti és nyugati pszichológus, illetve klinikus orvos szakemberek (nem kis mértékben az Ádám professzor által vezetett állatkísérletes és humán alap kutatások eredményeinek megismerése révén). Fantasztikus volt ezeken részt venni, segíteni a szervezésben, és feldolgozni a tapasztalatokat. Akárhon jártam a világban, az ő neve minden ajtót megnyitott, minden kutató elismeréssel és csodálattal beszélt róla – büszke lehetett, aki vele dolgozott.

Egy alkalommal felhívott a lányom, aki kórházi orvos volt akkor: a VIP-kórterembe (aminek ő volt a beosztott orvosa) behozták a Professzor urat, nagyon nincs jól. Azonnal rohantam hozzá, tényleg nem volt jól, szinte meg sem szólalt, de figyelmesen hallgatta a beszámolóimat, amíg el nem fáradt. Két héten át volt ott, a végén a lányom jelezte, hogy jobban van, hamarosan hazamehet. Ismét bementem hozzá, nagyot beszélgettünk, közben többször is dicsérte a „doktornőt”. Jókedvű volt, és reménykedtünk. Egyikünk sem sejtette, hogy akkor beszélgettünk utoljára.

Pár nap múlva felhívtam. Felesége, Katika vette fel. A Professzor úr nincs jól, a fal felé fordulva, szótlánul fekszik, a legjobb barátját sem engedi magához. Kértem feleségét, mondja meg neki, hogy javulást, jobbulást kívánok. Valószínűleg az volt – csak így lehetett, ha az élet igazságos – az utolsó kívánság, amit hallott: egy óra múlva már nem volt az élők között...

Áldott legyen az emléke!

Falus András

az MTA rendes tagja, egyetemi tanár, professor emeritus

Ádám György stílusa, nyitottsága, az új eredmények, koncepciók befogadásának alázata sokunkat lenyűgözött. Mindig rengeteg fiatal volt körülötte, akiknek valódi figyelemmel hallgatta meg a véleményét. Mindez korát meghazudtoló vitalitással párosult. Emlékszem, amikor az MTA Biológiai Tudományok Osztályán többünk (Freund Tamás, Papp László és Falus András) kezdeményezésére létrejött a középiskolai tanároknak szánt, modern tudást adó ún. *Biológiai háttéranyag*, Ádám professzor nemcsak az elsők között, hanem ténylegesen is elsőként csatlakozott a kezdeményezéshez. A honlapról 2011 márciusa óta az ő fejezeteit több százan töltötték le. Számomra példaértékű, ahogy a kritikát viselte. Annak idején a négy diákköri évem után öt évig dolgoztam az általa irányított ELTE Összehasonlító Élettani Intézetben. Ezért emlékszem sok személyes reakciójára is. Vitázott, de nem ledorongolt, kételkedett, de meggyőzhető volt,

természetesen időnként nem volt igaza egy-egy vitában, de tudta azt mondani, hogy igazad van, én tévedtem. Ritka és követendő erény! Boldog voltam, amikor este felhívott, kilencvenéves születésnapjának ünneplése után, ahol felolvastam az immár negyvenöt éves, máig őrzött élettani jegyzeteimből egy részt a skinneri kondicionálásról szóló előadásából. Ezt mondta: „Apukám, biztos, hogy jól írtad le, amit mondtam?”

Büszkén vallom magamat Ádám György tanítványának.

Tanítványai egy derűs tekintetű, élénk érdeklődésű és nagy tudású tanárra emlékeznek. Kedves, vidám, optimista egyénisége, szerénysége és folyamatos segítőkészsége például szolgált mindannyiunknak és a fiatalabb nemzedéknek egyaránt.

Köteles Ferenc Gábor

az MTA doktora, egyetemi tanár

Ádám György egyik utolsó tanítványaként, s egyben tanítványa, Bárdos György tanítványaként, sok személyes emlék fűz a Profhoz. Beszélgetések a szobájában a zsigeri percepcióról és a placebojelenségről, a rám fókuszált figyelem, az egész életes kutatásból leszűrte tapasztalatok szinte tapintható súlya, a rengeteg tanács szóban és írásban (az e-mailjeit a mai napig őrzöm), s persze nagyon sok olyan kérdés is, amit jó lett volna feltenni, de már nem jutott rá idő.

Jamie Pennebaker, a tünetpercepció és a viscerális percepció egyik korai kutatója, életében csak egyszer találkozott vele Budapesten, ám a mai napig úgy emlékszik rá: „He was such a remarkable man.” Valóban, első látásra érezhetően jelentős egyéniség, figyelemre méltó ember volt, akinek a véleményét, kutatási intuícióját érdemes volt megfontolni, tanácsát érdemes volt megfogadni.

Beszélgetéseink során sokszor néztem a szobájában Oliver G. Cameron *Visceral Sensory Neuroscience* című könyvét, s fokozatosan kristályosodott ki bennem, hogy magam is ezen a vonalon akarok tovább kutatni. Doktori védési bizottságom elnökeként maga is ezt ajánlotta, és idővel az a megtiszteltetés ért, hogy a róla elnevezett kutatócsoport vezetőjeként tevékenykedhetek, és vihetem tovább mind az interocepció kutatási témáját, mind pedig (remélhetőleg) Ádám György szemléletét. A Prof emléke a mai napig élénken él bennem, időnként meghallgatom valamelyik rádiófelvételét, és néhány évente újraolvasom a zsigeri percepcióról írt két monográfiáját – még mindig, újra és újra találok bennük újdonságot, kutatási ötletet.

Mind szakmailag, mind emberileg nagyon hálás vagyok azért, amit értem tett.

Madarász Emília

az MTA doktora, kutatóprofesszor, professor emerita

Ádám György 100 éves lenne...

Az ELTE Összehasonlító Élettani Tanszékén, 1968-ban, Ádám professzor úr fogadott be mint világot megváltani akaró, II. éves biológus hallgatót tudományos diákköri munkára. Három évvel később mint lelkes doktorandusz folytathattam a megkezdett kutatómunkát. Aztán lettem tanársegéd, adjunktus, docens... Ha nem is az ő közvetlen munkacsoportjában, de 28 éven át Ádám György fennhatósága és hatása alatt alakultam egyetemi oktatóvá és neurobiológus kutatóvá. Hosszú idő ez, és meghatározó időszak egy kutatópalánta, majd fokozatosan önállósuló kutató/oktató számára. Mindvégig tudtam, és most is tudom, hogy nagyon sokat köszönhetek Ádám Györgynek.

Az újonnan alakult Összehasonlító Élettani Tanszéken és Ádám György közvetlen közelében meghatározó légréteg volt az emberek, a szakterületek és a világ iránt érdeklődő barátságos nyitottság. Az 1970-es években itthon a biológiai kutatás és oktatás alapvető változásokon ment át: az addig lényegében leíró tudomány fokozatosan alakult át okokat és összefüggéseket feltáró, egyre több társtudománnyal ötvöződő, ugyanakkor egyre több önálló szakágra bomló diszciplínává. Az Összehasonlító Élettani Tanszéken az élettani oktatás és az ideglettani kutatás is multidiszciplinárisá alakult. Ádám professzor úr a tanszéki munkacsoportok munkatársait biológus, orvos, fizikus, mérnök, pszichológus, kémikus végzettségű emberekből válogatta. A tanszéki értekezleteken, munkamegbeszéléseken, ötletbörzéken a sok, különböző oldalról érkező felvetés között biztos érzékkel ismerte fel a „fontos” és „jelentős”, megvalósítható gondolatokat, és az ilyen gondolatokra alapozott kutatást segítette akkor is, ha az ő kutatási területétől távol esett. Így alakulhatott ki az a széles palettájú kutatási skála, amelyen a tanszék munkatársai jelentős nemzetközi elismerést is szereztek. Jelentős eredmények születtek állatokon végzett elektrofiziológiai vizsgálatokból az agyi szenzoros működés kiváltott potenciálokkal történő elemzésével, vagy a vegetatív érző működés agyi feldolgozásának kutatásából. Az emberi tudatállapotok vizsgálatában úttörő munkát végeztek a hipnózist kutató munkacsoport tagjai. A tanszék sejtbiológiai, biokémiai munkacsoportjai az országban az elsők között alkalmaztak immunológiai módszereket egyes idegrendszeri molekulák azonosítására és egyes idegi folyamatok befolyásolására. Ezen a tanszéken izoláltak Magyarországon először szinaptoszómát, és itt hozták létre – Ádám György jelentős segítségével – az első idegsejttenyésztő laboratóriumot.

Ádám György fejlődő szakterületek és új módszerek iránti nyitottsága jelentősen megváltoztatta az ELTE biológus szakon zajló képzést és kutatást is. Rektorként alapvető változásokat kezdeményezett a genetika és az immunológia

oktatásában, és új, mára nemzetközi tényezővé fejlődött tanszékek alapításával olyan új diszciplínákat vezetett be, mint az immunológia vagy az etológia.

Az 1970–1980-as években úgy éreztük, hogy kinyíltunk a világ felé: modern, nemzetközi szinten is jelentős kutatókká alakulhattunk az akkori rendszer korlátai ellenére. Ezt egy széles látókörű, lényeglátó, emberséges ember biztosította számunkra, sokszor vállalva politikai kockázatokat is. A 2000 utáni években döbbenettel kellett tudomásul vennem, hogy politikai divatok elhomályosíthatnak komoly, valódi értékeket. Meggyőződésem, hogy ez az értékek súlyát nem csökkenti.

Sokan és sokat köszönhetünk Ádám Györgynek. Köszönjük!